

Spørgsmaal af den mest afgørende Betydning. Derom kan ingen, der har mindste Virkelighedssans, være i Tvivl.

Pastor Rørdam i Ryslinge stod en Tid paa, at han forlangte Autorisation af dette nye Ritual for hele Folkekirken. Ja, han sagde i et Cirkulære, i et højtideligt Cirkulære til sin Menighed, at hvis han ændrede Standpunkt der, vilde han betragte sig som en Førræder mod sine egne, saa vilde han være kommet til at sætte en sort Plet paa sin egen Menighed. Kort Tid efter opgav han det Standpunkt og gik over til det stik modsatte. Rørdam viste sig som en meget utaalmodig Mand. Hans sidste Andragende kom den 4. December. Han kunde ikke vente to Maaneder til den 1. Februar. Han maatte handle og tage Brudet forinden. Jeg udtalte i det Interview, som det ærede Medlem Hr. Povlsen fremdrog, at jeg ønskede en mindelig Ordning, jeg ønskede, at han saa vidt muligt burde blive i Folkekirken. Jeg ønskede intet Brud. Jeg mener ogsaa, at der har foreligget forskellige Muligheder, hvis der var blevet givet Tid til Forhandling og vist Taalmodighed. Det sagde ogsaa min Kollega, den højtærede Kirkeminister. Rørdam har jo en Tid været inde paa at anmode om Tilladelse til at bruge den Form, der almindelig bruges til Hjemme-daab, og han paastaar, at Biskop Balslev havde givet ham Tilladelse dertil, og mener, at en nulevende Præst kan bevidne det. Han kunde naturligvis ikke trodse det igennem ved at gøre det paa egen Haand, men der havde været et Forhandlingsgrundlag her, ganske anderledes ærligt og redeligt og klart og utvetydigt end den ganske uklare og tvetydige Formular, hvis Autorisation nu vilde have medført en Kirkekamp. Man kunde maaske have forhandlet sig til Rette om en Tilladelse i dette ene Tilfælde, saaledes at det ikke behøvede at medføre en Tvang for andre Præster og Menigheder. Men Rørdam brød Broen af og kunde ikke vente fra 4. December til 1. Februar, saa travlt havde han, saa meget syntes det ham om at gøre, at der blev skabt en kirkelig og en politisk Konflikt i dette Spørgsmaal.

Jeg har hele Tiden været stemt for, at den nuværende Regering snarest muligt skulde skride til Forberedelsen af det, der

er Socialdemokratiets Program i Kirkespørgsmaalet: Kirkens Adskillelse fra Staten. Jeg synes, den naturlige Form er netop den Form, som vi selv valgte i 1922. Vi stillede Forslag derom; det er ikke en ny Kirkepolitik, min ærede Kollega nu fører; det er en Fortsættelse af Socialdemokratiets Kirkepolitik i 1922; det var den Konsekvens, vi maatte drage af Vedtagelsen af J. C. Christensens Kirkelovgivning, hvis vor Protest imod den ikke førte til noget, og vor Protest blev jo for at bruge et kendt Udtryk fra 1866 et „afmægtigt Nej til en afgjort Sag“, bl. a. fordi det ærede Medlem Hr. J. Jacobsen var med til at gennemføre denne Lovgivning imod vor Opfattelse. Jeg ønskede derfor hurtigst muligt, ogsaa med Ryslingesagen som Anledning, et saadant kirkepolitisk Udvalg nedsat, og jeg havde tænkt mig, og det kunde og burde være sket, hvis ikke Rørdam havde afbrudt Forhandlingen, at dette kirkepolitiske Udvalg meget hurtigt kunde have taget denne Sag op til en rolig, stilfærdig, saglig Behandling, hvor Politikere af alle Partier, kirkelige Retninger af alle Anskuelser drøftede Spørgsmaalet og søgte, om det ikke var muligt at finde en foreløbig Ordning, en modus vivendi, hvorunder denne Sag kunde hvile, indtil Udvalget kom til Afslutningen og vi fik gennemført Adskillelsen af Kirke og Stat. Dette havde været mit Haab, og jeg ser ikke, der er nogen Modsigelse imellem, hvad jeg sagde i Efteraaret, den Udtalelse, det ærede Medlem drog frem, og saa hele mit Standpunkt i denne Sag, som jeg nu har søgt at gøre Rede for.

Overfor Pastor Rørdams Utaalmodighed henviser jeg til en Begivenhed i den danske Kirkes Historie; jeg vil ogsaa sige et Par Ord om hele Grundtvigs Opfattelse. Det er i Aar netop 100 Aar siden, Grundtvig udgav „Kirkens Gemæle“ og i dette Stridsskrift protesterede mod den daværende Rationalist Professor H. N. Clausen og mod Rationalismen i det hele og ønskede Rationalisterne og Rationalismen drevet ud af den danske Statskirke; det var jo Grundtvigs Standpunkt i 1825, det ved alle, der kender noget til det. Dette Stridsskrift mod Rationalismen og Rationalisterne, altsaa mod Rørdams Meningsfæller, medførte, at Grundtvig blev dømt i en Injuriesag, der var anlagt af H. N. Clausen, idømt en Bøde og sat under